

Tafelrede BMM lustrum, 28/29 november 2019 te Gent.

Bij een feest vanwege het 45 jarig bestaan past een terugblik op het begin, de geboorte van de BMM. Hoe is het zo gekomen?

Het ontstaan van de BMM is te herleiden tot een weinig verheven reden, te weten het beperken van concurrentie. In Nederland was het merkenwerk bijna uitsluitend ondergebracht bij octrooibureaus. Octrooigemachtigde is een wettelijk beschermd beroep; om Nederlands octrooigemachtigde te kunnen zijn, moet je een examen doen en lid zijn van de Orde van Octrooigemachtigden.¹ Vrij algemeen achtte de octrooigemachtigde zich ook deskundig op merkegebied, omdat hij in zijn opleiding en examen ook – zij het heel summier- aandacht moest besteden aan het merkenrecht. De personeelsleden die op een octrooibureau werden belast met het merkenwerk, werden niet van hetzelfde niveau geacht als de octrooigemachtigde. Uitgaande post moest door een octrooigemachtigde worden (mede)ondertekend en het was ondenkbaar dat een merkenmedewerker zou kunnen toetreden tot de maatschap. Prijsconcurrentie werd in Nederland tegengegaan door het invoeren van minimumtarieven, die ook golden voor het merkenwerk. Er waren toen in Nederland bijna geen merkenbureaus, los van een octrooibureau, op een belangrijke uitzondering na. Dat was Merkenbureau van der Graaf & Co, het huidige Novagraaf. Dit merkenbureau hoefde zich niet te storen aan de minimumtarieven, ook al wierf zij in de praktijk geen klanten met veel lagere tarieven. Toen de Nederlandse octrooigemachtigden voortekenen zagen van een nieuwe merkenwetgeving in Benelux verband, vreesden zij “de controle” over de tarieven te verliezen door een toename van “vrije” merkenbureaus, dat wil zeggen merkenbureaus die niet verbonden zijn aan een octrooibureau. De Orde riep een vergadering bijeen met de Tariefcommissie en met vertegenwoordigers van de octrooibureaus om deze ontwikkeling te bespreken. Baarslag, die toen voorzitter was van de Tariefcommissie, kreeg opdracht met de collega's in België en Luxemburg te overleggen. Verpakt in een bespiegeling over gemeenschappelijke belangen en deskundigheid, bracht hij ook het tariefprobleem ter tafel. De reactie van de Belgische en Luxemburgse delegatie was resoluut: “over tarieven praten wij niet, prijsafspraken zijn ook niet toegestaan.” Toch bleek er voldoende belangstelling te zijn voor een vereniging ter behartiging van gezamenlijke belangen. Baarslag maakte een concept van statuten, huishoudelijk reglement en ereregels. Talloze overleggen en enkele jaren verder kon de uitnodiging voor een oprichtingsvergadering de deur uit. Velen betuigden hun instemming en schreven zich in, waaronder ook personen die zich aanvankelijk tegenstander hadden verklaard. En zo kon op 6 september 1974 de oprichtingsvergadering worden gehouden in het prestigieuze Hotel Metropole te Brussel. In de analen van het hotel vond ik veel beroemde namen, zoals de presidenten Eisenhower, De Gaulle en Johnson, als ook beroemdheden als Albert Einstein, Cliff Richard, Charles Aznavour, Giacomo Puccini en nog vele anderen; maar geen vermelding van de oprichters van de BMM.

Het was een druk bezochte vergadering. Belangrijkste agendapunt was de bestuursverkiezing. Het oprichting comité had al kandidaten aangezocht, die allemaal achter een lange tafel zaten. 3 Belgen,

---

¹ In België bestaat er geen orde van octrooigemachtigden. Belgische octrooigemachtigden zijn bevoegd om namens cliënten op te treden bij de Dienst voor de Intellectuele Eigendom, de officiële instantie van België die Belgische octrooien verleent. Zij hebben geen pleitrecht in de rechtbank. Om in Nederland of België toegelaten te worden tot het beroep van octrooigemachtigde, moet de kandidaat met succes een examen afleggen.

3 Nederlanders en 1 Luxemburger. Edoch, enkele kleine merkenbureaus dienden een motie in voor een extra bestuurszetel voor een vertegenwoordiger van de kleine bureaus en die motie werd aangenomen. Voor die zetel werd de Belg Van Malderen aangezocht. Maar afgesproken was dat het bestuur zou bestaan uit evenveel Belgen als Nederlanders en dus moest er ook een extra zetel worden ingeruimd voor een Nederlander. En voor die zetel werd ik naar voren geschoven. En zo kwam ik volkomen onverwacht als bestuurslid thuis. De BMM ging dus van start met 9 bestuursleden: de Nederlanders Molijn, Ten Have, Charlouis en Steinhauser, de Belgen Gevers, Vigneron, De Clerck en van Malderen en de Luxemburger Decker. Hans Molijn werd als eerste voorzitter gekozen, naar hij zelf zei, omdat hij als een ongevaarlijke neutrale figuur werd gezien. Florent Gevers zou zijn opvolger worden en werd daarom vicevoorzitter. Baarslag werd voorzitter van de Raad van Toezicht. Na deze oprichtingsvergadering vond op 10 januari 1975 de eerste algemene ledenvergadering plaats met 76 deelnemers. Teartse Schaper was de eerste spreker. De voorliggende concept statuten, huishoudelijk reglement en ereregels werden met algemene stemmen aanvaard.

Het ontstaan van de BMM paste in het tijdsbeeld van mondialisering en harmonisering, dat al een aanvang nam aan het eind van de 19de eeuw. Symptomen daarvan waren de oprichting van de ALAI in 1878 en van de AIPPI in 1897. Cruciaal voor de harmonisering van de IE wetgeving was het Unieverdrag van Parijs van 1883. Al tijdens de tweede wereldoorlog zagen vertegenwoordigers van de regeringen van België en Nederland in Londen de wenselijkheid van economische en politieke samenwerking na de bevrijding. Zij besloten in september 1944 de Benelux douane unie op te richten ter bevordering van de onderlinge handel. Die unie is inmiddels de Benelux Unie geworden. En uit die samenwerking groeide de unificatie van het merken en modellenrecht in resp. 1971 en 1975. De Benelux stond model voor de eveneens na de tweede wereldoorlog tot stand gekomen EEG.

Al heel gauw nam men de BMM serieus. Zo nam de toenmalige directeur van het BMB, van Bauwel, in 1978 plaats in de Examen Commissie. Pogingen om te komen tot uitwisseling van praktische ervaringen bij de inschrijving van merken in rechtstreeks contact met het BMB werden gedwarsboemd door het Raadgevend Comité, maar onder mijn voorzitterschap is het daar toch van gekomen. De Commissie Bureau Benelux (nu BOC) deed sindsdien goed werk. Het bestuur werd al gauw geconfronteerd met vele voorstellen van de EEG commissie ter invoering van een EEG merk. De Wetgevingscommissie onder leiding van Wim Mak trok ten strijde tegen Johannes en de zijnen om de ergste onzin uit het ontwerp te halen. Niet toevallig leek het EEG merk sterk op het Benelux merk.

Een belangrijk gevolg van de oprichting van de BMM vind ik de emancipatie van het beroep en de status van de merkengemachtigde. Bij de oprichting van de BMM werden waarborgen ingebouwd voor de vakbekwaamheid en collegialiteit van de leden-gemachtigden. De vrijheid om een merkenbureau te vestigen mocht niet leiden tot beunhazerij. Een heuse opleiding en een pittig examen werden ingevoerd. Menig gemachtigde herinnert zich nog hoe zwaar het examen was en is. Gerenommeerde juristen waren bereid daaraan hun medewerking te verlenen. Er kwam een eigen BMM-Bulletin met rechtspraakoverzichten. Vandaag de dag is het BMM-Bulletin uitgegroeid tot een gezaghebbend vaktijdschrift. Bij mijn weten is Xandra Reijns de eerste merkengemachtigde die toetrad tot de maatschap van een octrooibureau.

Ik genoot van de deelname aan het bestuur van de BMM. In korte tijd verdween de achterdocht jegens elkaar en ontstond wederzijdse waardering en vriendschap. Die sfeer is door de jaren heen behouden gebleven. We kwamen beurtelings bijeen in Nederland en België, een enkele keer ook in

Luxemburg. Aanvankelijk bestonden de lunches van een in Nederland gehouden bestuursvergadering uit een broodje met een glas melk in de vergaderzaal. Het contrast met de bestuurslunches in België en Luxemburg was enorm. Die lunches waren culinaire gebeurtenissen. Dat konden de Nederlanders niet op zich laten zitten en werd de lunch ook in Nederland een festijn. Zeer lezenswaardig waren de verslagen van de bestuursvergaderingen van Rein van Dijk, niet in het minst vanwege de beschrijving van de lunch. Ontvangers van deze verslagen zagen ervan af om deze te laten circuleren binnen hun bedrijf of kantoor om te verhinderen dat men een onjuist beeld zou krijgen van de bestuursactiviteiten. Rein van Dijk zelf was een epicurist, die de maaltijd gewoonlijk begon met het bestellen van een glaasje kir: “ik sta op een kir” zei hij dan. Na een eetlustopwekkende beschrijving van wat er werd opgediend in restaurant De Zeven Schaken te Antwerpen, besloot hij het verslag met de volgende tekst. Ik citeer:

“Coffee and liqueurs concluded this marvelous meal, memorable not only for its sheer quality but also because of the atmosphere initiated earlier that evening by our Chairman’s adherence to the very sound principle that all work and no play makes Jack a dull boy.”

Bij mijn afscheid als voorzitter refereerde ik aan deze culinaire gebeurtenissen door aan de letters BMM de betekenis toe te kennen “Beaucoup Mieux Manger”.

Verheugend is de toename van het aantal vrouwelijke gemachtigden binnen de BMM en ook in het bestuur. In 1978 trad de eerste vrouw toe tot het bestuur, Nicole Gerrijn van Gevaert. Toen was er een lacune van 6 jaar totdat in 1991 Xandra Reijns bestuurslid werd. Daarna groeide het aantal zelfs tot 5 vrouwelijke bestuursleden in de periode van 1997 tot 2005. En vanaf 2005 kende de BMM zelfs 3 elkaar opvolgende vrouwelijke voorzitters.

Ik ben toe aan de afronding. Ondanks het overtal aan Nederlandse leden is de BMM gelukkig geen Nederlandse club geworden met een Benelux sausje, maar een hechte organisatie waarin Belgen en Nederlanders broederlijk en zusterlijk samenwerken en plezier maken. De BMM heeft ertoe bijgedragen om wederzijdse vooroordelen weg te nemen en elkaar te waarderen. Belgen en Ollander moppen worden nog getapt, maar niet met het doel om te beledigen.

Meneer de voorzitter, geachte aanwezigen, we mogen trots zijn op “onze” BMM. Trots ook op dat vele werk dat door velen ten dienste van de kwaliteit van de BMM wordt verricht. Ik ben blij met de BMM en hef graag met u het glas op een fantastische toekomst van de BMM.

Paul Steinhauser